

MÄLESTUSKILDE KODURAJOONI VABASTAMISEST

«Lahinguga siinsetel põldudel ja metsades 21. septembril 1944. a. murdis Nõukogude armee 8. laskurkorpuse 249. diviis Saksa fašistlike väeosade tõsise vastupanu Eesti mandril.» Need sõnad on raiutud graniiti mälestuskivil, mis avati sõjaveteranide kokkutulekul Porkuni lahinguväljal 29. mail 1965. a., fašistliku Saksamaa üle saavutatud võidu 20. aastapäeval. Paljud lahingust osavõtnud olid taas paikades, kus üle kahekümne aasta tagasi sai võideldud. Hetkeks elasid nad uuesti läbi möödunud võitlused ja andusid mälestustele lahkunuist, 1969. aastal peeti 925. laskurpolgu veteranide kokkutulek Kauksis, käidi veel kord läbi endised rindeteed.

Avinurme—Väike Maarja—Loksa—Porkuni. Kokkutulek lõppes miitinguga mälestuskivi juures. Möödunud aasta juulis tehti «külm dessant» Virtsust Kuivastusse ja rännati Saaremaa lahingupaikades. Tänavu möödub aga suurest võidust juba 30 aastat.

Porkuni lahingus sõdisid ka suurtükiväelased, kes olid juba Narva vabastamisel silma paistnud. Kogumikust «Vabastamislahingutes» loeme 233. tehaküljelt: «Tule juhtimisel paistsid silma patareikomandörid vanemleitnant V. Elmanovitš, leitnant E. Hiidna ja vanemleitnant H. Valme.»

Polgu suurtükiväe (komandör major R. Väli) koosseisu kuu-

lus ka 120 mm miinipildujate patareid leitnant E. Hiidna juhtimisel. Pärast Emajõe forsseerimist jälitati taganevat vaenlast, toetati jalaväe edasitungi ja hävitati teedel liikuvaid vaenlase moonavoore. Jõudnud Porkunisse, astusid Virumaa mehed oma kodukoha pinnale; mitmetel asus isamaja ainult mõne kilomeetri kaugusel. Kodus jäi seekord siiski käimata, sest siinsetes metsades varitses vaenlane, kes avas meie pihta äkktule.

Patareikomandöri käsul toodi miinipildujad positsioonile. Oskuslikult ja julgelt tegutsesid autojuhid Valdmann Marley, Vallert, Limberg ja Nebokat Iga miinipilduja toimkond alus-

tas kohe kaevamist. Maa oli kiviklibune, ümbrus lage, ilm selge, aga tuul vinge. Ümberringi vihisesid kuulid. Patareikomandör ruttas koos luurajate Pihlaku ja Kõlvaldiga ette, et leida sobiv koht vaatluspunkti tarvis. Nende järel läksid sidemehed Pobul ja Raid kaablirulide ning välitelefoniaga.

Meie ülesandeks oli lüüa rivist välja Tamsalu poole liikuv vaenlase kolonn. Esimesed lasud ei tabanud. Anti uued koordinaadid. Tuli muutus täpsemaks. Mitu mürsku langes voori keskele. Positsioonil juhtisid tuld rühma-
komandörid leitnandid Vahe ja Rehane. Oskuslikult tegutsesid seersandid Vikat, Akulin, Kan-

gur, Algma jt. Mina pidin tulejõu suurendamiseks varustama miine lisalaengutega ja andma üle laadurile. Lahingu lõpuks oli kuus «toru» teinud oma töö. Meil kaotusi ei olnud. Võitleja Labutin sai haavata, kuid jäi kohale lahingu lõpuni.

Lasknud käia kiire pilgu üle vangilangenute ja vahetanud mõned laused, panime miinipildujad rännakukorda, asusime gazikutele ja liikusime Virtsu poole.

Kodumaa vabastamise ajaloo leheküljele lisandus järjekordne episood: murti vaenlase vastupanu Porkuni all.

E. KÄRMİK,
endine miinipildur